

Irena Obermannová

JASNOZŘIVOST

motto

detektivka

Jasnozřivost

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.motto.cz

www.albatrosmedia.cz

Irena Obermannová

Jasnozřivost – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Irena Obermannová

JASNOZŘIVOST

Praha 2018

OBSAH

1. KAPITOLA NEDĚLE	7
2. KAPITOLA PONDĚLÍ	43
3. KAPITOLA ÚTERÝ	87
4. KAPITOLA STŘEDA	123
5. KAPITOLA ČTVRTEK	154
6. KAPITOLA PÁTEK	186
7. KAPITOLA SOBOTA	224
EPILOG	253

Tento příběh se odehrává ve vesničce Kytlice, na místě, které miluju. Možná i proto, že jsem tam poprvé přijela v cestovní tašce, když mi byl měsíc.

Toto místo má ale i svoji odvrácenou tvář.

U idylického Hraničního rybníku se po druhé světové válce stala hromadná vražda. Na místě, kde k ní došlo, dnes stojí Pomník zbytečným obětem, a to především díky úsilí Petra Kubáta a Emila Sedláčka.

Veškeré osoby v tomto příběhu jsou smyšlené.

1. KAPITOLA

NEDĚLE

... SMÁLI SE A ŘEKLI, AŽ SE SVLÍKNU. Na to ale naštěstí nedošlo. Pak nás hnali lesem až na to místo. Vybrali tři chlapce, aby vykopali hrob...

Ota Švarc zavře sešit se zaprášenými deskami a zadívá se ven těmi velkými novými okny, co vedou skrz svět, aspoň tak mu ten výhled připadá. Planeta Kytlice. Tady se narodil a tady skoupil mnoho hektarů půdy. V době, kdy si půdy nikdo nevážil. Ota ji miluje. Rád ji nabírá rukama, voní k ní, rád se v ní hrabe.

Přesně takhle se toužil dívat celý život. Líba to nestihla. Pořád si to klade za vinu, je to nekonečná bolest, ale už si na ni zvykl. Naučil se s ní žít. Třeba i hezky, snad i on má nárok. Šrámu se nikdy nezbaví, ale jizva zarůstá. Zase si připadá plný života. Konečně se před ním otvírá nová cesta, úzká, krkolomná a nejkrásnější kytlická, co začíná u bahnitého rybníku a pak strmě stoupá nahoru a stejně prudce klesá dolů, vždycky se tam zadýchá. Jako každý. Ota na svých osmapadesát náhodou dýchá dobře, srdce má jako mladík a kondici také... Musí se usmát. Je hezké mít tajemství.

Všechno to do sebe pěkně zapadá. I ta krabice po tátovi, kterou našel včera, kdy si teprve všiml, že dřevěný kufr má ještě druhé dno. To bylo tátovi podobné. Dobře ji ukryl. Deník Hedy K. Vzpomíná, jak si máma do táty občas dloubla. „Vzal by sis mě, kdyby tu tvoji malou nezabili?“ Táta mlčel. Ota by to udělal stejně.

Listuje deníkem dál, až k pasáži, kterou četl včera.

... ani dnes to nedokážu popsat dál. Tátu pak... Dlouho jsem trpěla výčitkami, že jsem přežila. Jednou ti to celé povím...

Usměje se smutně. Povím to za tebe, Hedo, slibuju.

~~~

Koupání nesnáším a v rybníce ze všeho nejvíc. Pokaždé se mě zmocní štitivost kvůli žábám, a to dokonce i v případě, že v rybníce žádné nejsou a že je to bývalá nádrž na pitnou vodu jako tenhle. Potřebuji rychle učinit další tah. Bílé figurky si vytáhl Jonáš, é čtyři, začal na displeji svého telefonu.

„Cé pět,“ reaguji, zatímco se převlékám. Nepotřebuji šachovnici vidět, mám ji v hlavě. Hra mě vždycky uklidní, asi protože přemýšlím v šachových partiích.

V Izraeli jsem se koupala ve Středozezemním moři, v New Yorku v Atlantském oceánu. Tady jsem nucena lézt do louže mezi Srní horou a Velkým Bukem, Novou Hutí a Kytlicemi, kde má Jonáš chalupu. Nechtěl mě na ni vzít, ale já se mu vetřela, tak se mi asi mstí. Musím se koupat. Musím poslouchat trenéra.

Už z břehu je patrné, že se pod vodou bude plazit rákos. Slizké stonky mě děsí. Správně česky by se asi řeklo lodyhy, ale když člověk přeskakuje z jedné řeči do druhé, tak si na nějakou lodyhu hned nevzpomene.

„Jezdec ef tři,“ Jonáš přerušil převlékání do plavek a otevřel si hru.

„Dé šest.“

Stojíme vedle sebe v plavkách, což už je samo o sobě velmi intimní, navíc mám husí kůži po celém těle. Nechci kůži vnímat, mám pak tendenci ji srovnávat s potahem na gauč. Reakci mé kůže vyvolal studený vítr.

„V Kytlicích jen leje, fičí, je tu kosa a pobíhají tu blázni,“ snažil se mě Jonáš odradit od toho, abych sem jela s ním.

Jenže já umím trvat na svém. Teprve kvečeru ke svému nepřesnému popisu dodal cosi ještě nepřesnějšího: „Stejně to tu každý miluje.“

„Takové mapy nechápu,“ upozornila jsem ho. Odpověděl, že to není mapa, ale pocitová charakteristika místa, čímž mi moc nepomohl. Nepřu se, stejně jsem tu hlavně proto, že po rozchodu s Kryštofem Borovanským nechci být sama. Byl to můj první kluk, což je u osmadvacetileté ženy překvapivé, ale pochopitelně to nikomu nevykládám, ani svému psychopatovi, neboli psychologovi.

Snad bude voda teplejší než vzduch.

Jenže do ní stále nejdeme, stojíme v plavkách na břehu a naše kůže nám sděluje, že jsme potahy na křesla.

Důvod našeho otálení plave metr třicet osm centimetrů od břehu a je to zaprvé – bílá hlava, zadruhé – psí hlava. Obě plavou vedle sebe. Čekáme, až vyjdou ven, abychom měli celou plochu pro sebe. Jenže ani jedna hlava nevyšleze.

„Voda je už teplá jen nahoře, dole skoro mrazí,“ nese se k nám.

„Nevadí.“

„Abyste nedostali křeč.“

Proč tedy nevyšleze ven? Otřesu se zimou a Jonáš mě ovine ručníkem, který se do mě zahryzne příliš křiklavými barvami a páchne chalupářskou zatuchlinou. Zelená mě totiž studí.

„Dáme si pozor,“ sdělí hlavě Jonáš.

„Měli byste odejít,“ doporučí nám. Zní to jako příkaz.

Věk u lidí nepoznám, ledaže jsou stejně staří, jako byla moje máma, než umřela. Hlavě může být tak padesát.

„Dé čtyři,“ snaží se mě zabavit.

„Cé krát dé čtyři.“

Z vody vybíhá pes, otřepe se a z jeho chlupů crčí ledová voda přímo na mě. Jonáš ho okřikne, ale žena ne, ani se nepohne, stojí ve vodě a rty jí modrají. Začíná vypadat jako

mrtvola. Moje kůže se zase mění v bodliny, takže za chvíli se stanu ježkem.

„Jezdec krát dé čtyři,“ nadhodí Jonáš, asi abych se zahřála.

„Jezdec ef šest,“ procedím mezi drkotajícími zuby.

„Dneska to není na koupání,“ ozve se z vody důrazně.

Nehneme se.

Konečně vystupuje z vody. Je nahá. Aha. Proto chtěla, abychom odešli. Nespouštím z ní oči, nezajímá mě, jestli je někdo nahý, nebo oblečený, ani že obnažené lidi není slušné pozorovat, já prostě čumím. Odkudsi ji znám. Žena si hodí své bílé vlasy dopředu, aby ji aspoň částečně zakryly, ale moc se to nedaří, ačkoli jí sahají do půli zad.

„Promiňte,“ pronese najednou skoro stydlivě.

„Zásadně nepromím,“ odpovím a pro jistotu si nasazuji kulicha, co mě chrání před lidmi i případným bombardováním.

Rychle přes sebe přehodí ručník, aby se zakryla a mohla jízlivě zareagovat na mé pravdivé podotknutí.

„V našem blázinci už jsou i ženy?“ pohlédne tázavě na Jonáše.

„Proč myslíš?“ usměje se Jonáš do stromů, dává si záležet, aby se na ni ani nepodíval.

„Znáte tenhle?“ zeptá se. „Jeden muž se zeptal rabína Goldberga: ‚Řekni mi, je pravda, že židé odpovídají na otázku vždy otázkou?‘ Ten se na něho podezřívavě podívá: ‚A to ti řekl kdo?‘“

Já ale vtipům nerozumím. A také se zásadně neusmívám.

„Do prdele,“ pravím, protože jsem zmatena. Rovněž si svléknu plavky, ovšem kulicha si ponechávám. Jonášův výraz se změní v údiv, ale pak se opět podívá jinam, tak se to zřejmě dělá. Bělovlasá se na mě usměje a její pes mě olízne. Uvažuji, že bych ho také olízla, protože doteky zvířat

mi nevadí, právě naopak. „Dobrý den,“ pozdravím ho. Pak už ale není zbytí, skočím do rybníka a celá se potopím, kulich nasává vodu, ale nesundám ho. Musím zůstat obezřetná, lodyhy číhají. Když vypluji na hladinu, slyším z břehu to, čemu se říká přátelská konverzace a co nelze rozestavět na šachovnici.

„Hezký pes. Jak se jmenuje?“

„Pes, který hledá jméno.“

Hlava teď vykukuje z dlouhých krajkových šatů, na nohou má holiny. Též jsem si všimla, že v Kytlicích je pořád mokro.

„Zapomněla jsem si vzít plavky, no,“ s klidem vysvětluje Jonášovi. „Pořád něco zapomínám. Je to fajn. Vždycky pak něco najdu. Zapomnětlivost uvolňuje prostor v mysli. Stejně plavu radši nahá. Zvláště v Kytlici.“

„V Kytlicích.“

„Chceš otvírat ten dávný spor, Jonáši?“

Takže se znají.

„Není to spor.“

„Ne. Já jsem v Kytlici a ty v Kytlicích.“

„A léta se setkáváme.“

Možná má Jonáš pravdu, plavání mi prospívá. Opouštím černobílá pole, nemyslím na další tah. Na okamžik se stávám tím, čemu se nepřesně říká normální. Protože já jsem normální! Blázní jsou všichni kolem.

„Nepotkala jsem tě docela dlouho. Jak se ti daří?“

„Dobře, paní Něžná.“

Jonáš také míří do vody, také on se brodí jehličím a zeminou na dně, které je tolik přírodní, že se mě zmocňuje panika.

Plave ke mně a na hladině vytváří velké kruhy, které v moři člověk nevidí.

„Ty ji znáš?“

„Vždyť jsem ti říkal, že sem jezdím od narození. Chodíval jsem si hrát s jejím synem. Je spisovatelka.“

„Proto ji znám! Četla jsem s ní rozhovor. Ale už je to dost dávno.“

„Bývala hodně známá.“

„Nepřipomíná ti moji mámu?“

„Tvoje máma byla mnohem krásnější.“

„Protože si barvila vlasy?“

„Odmítala spadat do kategorie stařeny.“

„To souvisí s krásou?“

„Pro chlapy jo.“

„Nerozumím a nevím, jestli chci.“

Jonáš začne raději plavat kraula. Já plavu pomalu, jako by Hraniční rybník byl Mrtvé moře, protože lodyhy a také si nechci utopit kulicha. Zamířím zpátky ke břehu.

Drhnu se ručníkem, co pálí, řeže a bodá zelenou, a oblékám si svůj svetr, Jonášův svetr. A ždímám kulicha, abych si mohla nasadit své brnění, i když vlhké. Ženu nikde nevidím, zato její pes mě radostně vítá. Pohladím ho.

„Oblíbil si vás,“ vynoří se náhle přede mnou ona.

„Dovolte, abych se představila, když vy jméno teprve hledáte. Alice Šíma, těší mě.“

„Vy mu vykáte?“ podiví se spisovatelka.

„Že je někdo pes, mi nedává právo s ním jednat jako s nerovnoprávným tvorem,“ vysvětlím jí.

Zadívá se na mě skoro tak, jak pozoruji lidi já.

„Opravdu se jmenujete Něžná?“ zeptám se jí. „Jako ta od Dostojevského? Nebo ta ze *Spalovače mrtvol*?“

„Obě umřely,“ poznamená vážně. „Nejenom pes, ale i já hledala jméno. Už ho mám. Přišlo ke mně. Nelíbí se mi. S něžností jsou jen problémy... Když mi začne někdo říkat, že jsem něžná, vzápětí mě sejme.“

„O tom píšete?“

„Já už nepíšu.“

„Do prdele, proč?“

Něžná popadne psa za chlupy a táhne ho o kus dál. Asi si myslí, že moje nadávka směřovala k ní, ale to ne. Ten výraz mi pomáhá zbavit se konverzační nervozity.

Všimnu si, že teď má v ruce malou, hodně zelenou kytici plnou trávy a drobných kvítků. Přemýšlím, jestli se mi líbí. Kdybych byla kůň, kráva nebo srnka, tak bych věděla, ale takhle mi to není jasné.

„Psala jsem hlouposti,“ vysvětlí mi najednou.

„O čem?“ od jisté doby se mi to stává, že mě lidi zajímají.

„O utrpení.“

„To by mě bavilo.“

„Měla bych jednu čtenářku.“

Usměje se na mě a já to vydržím, čímž způsobím, že pokračuje.

„Lidi už chtějí jiné knížky než ty mé. Čtou knihy od šprtů, jedničkářů, co sbírali pochvaly, zatímco flákači se ulejšvali za školou a pili a snili. Spisovatelé dávného typu jsou mrtví. Byli to nevykonní proroci, kteří se buď oběsili, umřeli hladu, nebo emigrovali do lesů.“

Nad námi se rozezpívají ptáci, Něžná vytáhne z tašky dalekohled a přiloží si ho k očím.

„Konipas luční, řečený trasořitka,“ pronese spíše pro sebe. „*Motacilla flava*. Jeho zpěv mě uklidňuje.“

Podá mi dalekohled.

„Přiblížte se a budete s nimi nahoře ve větvích. Dávejte ale pozor, ať nedostanete závrať,“ varuje mě.

Zpěv ale utne, jako by se všichni ptáci zajíklí.

„To dělají vždycky, když mám pocit, že zbývá jen kousek.“

„Kousek k čemu?“

„To máte jedno. Kytlice je krásná, ale má v sobě i jakýsi další rozměr.“

„Jsou krásný. Ty Kytlice,“ opraví ji znovu Jonáš, který mezi tím také vylezl z vody a obléká se.

Něžná nesouhlasně odfrkne a otočí se k nám zády. Odchází pryč a s ní i její pes. Jenže ji následujeme. Zastavíme se s ní v místě, kde rybník končí a začíná silnice. Něžná se tam baví s urostlým holohlavým mužem lezoucím po zemi. Teprve když dojdeme blíž, vidím, že cosi vyměřuje skládacím metrem.

„Postavím ho,“ mumlá se skloněným obličejem.

„Šedesát osm krát sto třicet,“ spočítám mu úsek, který vyměřuje.

Nevnímá.

„Ten pomník tu stát bude. Přesně tady. Protože sem je naházeli.“

„Zase s tím začínáš?“ zeptá se Něžná.

„Tentokrát mám důkaz.“

Jeho drzé úzké tmavé oči pátravě těkají z jednoho na druhého a ani na okamžik se nezastaví.

„Nechám ho postavit sám a za svý.“

„To nemůžeš, Oto. Není to tvůj pozemek, patří Lesům České republiky,“ namítne Jonáš.

„Ale jo. Už jsem s nima mluvil, dají mi souhlas. Jednám i s výtvarníkem, udělá návrh.“

„Ty už se nepamatuješ na tu oběšenou kočku?“ zeptá se Jonáš.

„Bude to tady.“

Oči toho muže se vsáknou do Něžné jako pijavice. Ona však neuhne.

„Chtěla bys zas jednou napsat dobrou knížku?“

„Ne.“ Něžná zvedá ze země staré kolo, které tu na ni čekalo, kytici vloží do košíku na řídítkách a odjíždí. Pes, který hledá jméno, mě naposledy olízne a rozběhne se za ní. Na pařezu spatřím dalekohled.

„Něco jste si tu zapomněla!“ volám.

„Pamatuje si jen nápady do knížek,“ mávne muž rukou a přistoupí k Jonášovi, jako by se tu teprve teď objevil.

„Ahoj, Jonáši.“

Beru dalekohled do ruky a znovu zakouším, jaké to je, houpat se ve větvích.

„Ahoj, Oto. Proč s tím zase začínáš?“

„Odmítli jste se tím tehdy zabývat a opustili mě.“

Zbystřím. A využívám toho, že ti dva zapomněli na dalekohled, a strčím ho do plátěné tašky.

„Takhle to nebylo a ty to víš. Chyběly důkazy.“

„Brzy je zveřejním.“

Načež ke mně ten chlap přistoupí.

„Ota Švarc, dobrý den,“ podává i mně ruku až teď. Zběsile ustupuji.

„Alice má problém s doteky,“ vysvětluje rychle Jonáš. Švarc se ale nediví:

„I tak mě těší, slečno.“

Představovat se s lidmi je o tolik náročnější než se psy!

Cestou domů mi Jonáš neodpoví na žádnou otázku. Čím se měl zabývat? Proč on?

Ani já mu neodpovím. Kdy odjedu, netuším. „Jezdec cé tři,“ řekne, jako že mír.

Dobře. „Á šest.“

~~~

Ota Švarc byl dnes opravdu při síle. Popadl stůl za nohy vpředu, Fanouš vzadu a vyrazili do patra. Šlo jim to lehce, oba byli zvyklí makat rukama, a teď už spolu dokonce můžou i nosit nábytek. Ale jak dlouho to potrvá? Toho se Ota bál. Jediného. Komoda, židle, to všechno už nahoře pro Ditu nachystali. Spolu. Bývaly doby, kdy vedle sebe nemohli ani sedět u stolu. Ota ví, že velký podíl viny na tom nese on sám, je těžké mít dceru a syna, možná je vůbec těžké mít děti,

natožpak víc dětí a všechny milovat stejně. Jde to vůbec? Jeho žena tvrdila, že ano. Není si jistý, že to sama opravdu dokázala, možná si to jen namlouvala. Stejně jako že má báječného chlapa. Ale ne, toho měla, měl by už toho sebe-obviňování nechat. Ota nemůže za to, že jeho jediný syn byl... je... zkrátka není moc chytrý. Ani zdravý. Jeho nemoc je sice skoro neviditelná, a když se s ní správně zachází, nemusí ho nijak zvlášť omezovat, ale Ota si vždy naléval čistého vína.

Jeho jediný syn je kripl. Takhle se na jeho cukrovku dřív koukal, bylo to od něj hnusné, ale nedokázal si pomoci. On, urostlý, šlachovitý chlap, farmář jak z amerického filmu, ošlehaný, svalnatý, s dlaněmi jako lopaty. Každá ženská se v nich cítila jak v pokojíčku. Všechny ho chtěly, ale nikdy toho nijak zvlášť nevyužíval. Nepotřeboval si nic dokazovat. Byl přece jedináček. Usměje se. Jeho teorie, že jedináčci jsou vyrovnanější, protože se nemusí v dětství o všechno bít, protože nemusí bojovat o místo na slunci, lidi dost pobuřovala, ale nikdo mu to nevymluví. Vyrůstat na výsluní rodičovské lásky je zdravé. Jedináčci nejsou ani slabí, ani rozmazlení, dokonce ani sobečtí, jak se říká. On se určitě v dětství méně škrtil o své věci než ostatní, byl obětavý, pozorný. Nebo snad ne?

Líba by s ním nesouhlasila. Líba s ním celkově moc nesouhlasila. Ale ráda ho měla, to ano. Hodně. Víc než on ji. Proto měla deprese. Zase se obviňuje, ty přece měla už od mládí. Nesnášel je. Potřeboval ženskou do hospodářství, holku ke kravám a koním, které v začátcích sami pásli i hřebelcovali. Jenže Líba měla pořád pocit křivdy, mohla jít po gymplu v Děčíně studovat do Prahy, a místo toho s ním skončila na vsi. No, skončila. Vždyť Kytlice jsou nejkrásnější místo na světě! Měla se jako princezna, i na tu studijní cestu po izraelských hospodářstvích ji tehdy vzal s sebou. V Kytlicích je líp. Nejlepší. Dobře je to vidět, když krajina před západem

slunce utichá a člověk jako by s ní splynul. Ota je romantik. Jinak by tu nemohl žít.

„Kam to postavíme?“ ptá se Fanouš.

Pokrčí rameny. Proč by měl o všem rozhodovat on?

„Támhle.“ Fanouš zamíří ke stěně, jako by mu četl myšlenky. Ty mu ale nechte, jinak by s ním žádný nábytek nenosil. Bylo absurdní, jak tu žil v celém baráku sám. Končí to. Jako by se všechno v dobré obracelo. Dita se konečně uvolila, že se nastěhuje do bytu v horním patře domu, který pro ni postavil. Fanouš půjde do chalupy. Ota bude šťastný.

„Co ještě zbývá?“ narovná se Fanouš.

Měl Otovy oči a také ty tlapy. K tomu hnědé vlasy. Zatím ještě nezplešatěl, to ale přijde. Jestlipak umí hrát na ženský tak dobře jako on. Chtěl by mít k synovi blíž, ale to už se asi nepodaří.

„Eště je toho dost.“

„To zvládnem.“

„Nic jinýho nám taky nezbejvá, když ten její je neschopnej.“

„Tati, proč furt na někoho nasazuješ?“

„Protože mi měl včera vrátit ty prachy, co mi dluží.“

„Spíš tě to dloubání baví.“

„Ale ne.“

„Myslíš si o sobě, jakej seš úžasnej a nejlepší.“

„Mysli si to taky, na to ženský letěj.“

„Mám Žofii, to mi stačí. Kolik ti Peťan dluží?“

„Jdem pro ty křesla.“

Vzpomíná, jak mu Fanouš oznámil, že s Žofií chodí. To ještě Líba žila. Otovi připadalo, že žena na Žofii trochu žárlí. Jak by ne, Fanouš byl maminčin miláček, nadřžovala mu před Ditou. Prý stejně lásky pro všechny... Žofie byla jednou z nejhezčích holek z Kytlic, ne-li úplně nejkrásnější. Ota ji znal jako malou divokou holku, ve vsi se jí říkalo kominická

cácorka, protože její táta, Otův kamarád Dalibor Švestka, je kytlický kominík. Cákorka pak na pár let odjela studovat na chovatelku a bydlela na intru ve Varnsdorfu, dlouho ji tu nepotkal. Až když ji Fanouš přivedl jako svoji holku. Užasl tehdy, a ne že ne. Tenhle jeho kripl? Hergot, vždycky se mu to slovo dostane na mysl, ať se snaží sebevíc. Říkal si, že tahle holka Fanouše opustí, viděl ji párkrát v hospodě, koke-tovala snad úplně s každým, dokonce i s Lůďou, Drozdem a ostatníma bláznama, ona se snad ani jinak s chlapama bavit neuměla. Jenže po čase se Žofie Švestková stala Žofií Švarcovou. Zdálo se, že má jeho syna opravdu ráda. Ota měl radost. Syn v jeho očích stoupl.

„Tati? Co tam děláš?“ ozve se zespoda.

„Už jdu, Fanouši.“

~~~

Tak vypadá rozhodnutí, opakuje si Dita, když možná postě brouzdá chalupou, kde vyrůstala a která má pořád stejnou vůni.

„Ty krabice s knížkama netahej,“ napomene Josefínu. „Těžký věci nech tátovi.“

„Mě to baví,“ neposlechne dcera a vleče se s tou krabicí dál. Tak dobře, ať si dělá, co chce.

Znovu potáhne nosem, chalupa voní směsicí plísně, vlhkosti, sena, dřeva, půdy. Má to tu ráda, ale pravda je, že bydlení tu normám jednadvacátého století rozhodně neodpovídá, topí se v kamnech, chodby ledové a na záchodě člověku mrzne zadek. Jenže rozhodnutí znamená nevratnost, proto se Dita rozhoduje nerada. Vždycky má pocit, jako by jí kus umřelo.

Sem do chalupy půjde Fanouš s Žofií a malou Kačenkou. Však oni už si to tu dají dohromady. Ditu by tedy zajímalo za co, ale třeba jim otec nějak pomůže. Měl by. Jeho vztah

s Fanoušem se konečně zlepšuje. A vůbec – už toho všeho bylo dost. Měli by si konečně dát rodinné vztahy do pořádku. Jestli to vůbec půjde. Ostatně i ona má co zlepšovat.

A to k sobě kdysi s tátou mívali tak blízko! Sice ji vždycky znervózňovalo, že ji má tak okatě radši než Fanouše, ale máma zase nadržovala bráchovi, takže co. Měli je rozdělené. Po smrti mámy se něco změnilo. Jako by se všechny otcovy špatné vlastnosti jen umocnily, místo aby to bylo naopak.

Po sto padesáté přešla seknicí. Dneska vzpomíná víc, než je zdrávo. Třeba jak tu s nimi ještě bydleli děda s babičkou. Táhle na té lavici spolu sedávali a děda jí maloval obrázky a vyprávěl pohádky.

„Mami, co kdybych ty zbylý krámy strčila na půdu? Vždyť ani nevíš, co tam je.“

„To by měl strejda Fanouš radost. Odvez je, pak to vyhodíme.“

Josefína tedy poslušně supí do auta. Když ji to baví...

Zastaví se uprostřed místnosti. Jejich starou skříň už Peťan odvezl, a tak na ni vykoukne to, co za ni zastrčila. Obraz. Vypadá, jako by ho kreslil idiot. Možná proto, že ho idiot nakreslil. Art brut, všichni z toho šílí. Bere ho do ruky. Tehdy se na něj nedokázala ani podívat.

To po mámině smrti se celá rodina rozpadla. Dita se s tátou začala hádat snad o všechno, nejvíc o koně. O toho nejkrásnějšího, kterého vyiplala, přes překážky skákal nejlíp široko daleko. Mistrál. Ten chlap za něj otci nabídl balík, chtěl s ním jezdit dostihy. Dita vyváděla, brečela, ale tátu nepřesvědčila. Jenomže pak měl Mistrál ten úraz, dodneška trochu špatně našlapuje na zadní levou nohu. Chlap už ho nechtěl, nešlo mu o něj, ale o výhry. Měla radost. Jenže otec ji podezříval, že mu to zranění způsobila. Strašně se s ním pohádala. Řekla, že už nikdy nebude pracovat v jeho stáji. Protože je paličatý, odsekl jí: „Klidně.“ Protože je paličatá, dodržela to. Začala

pracovat v blázinci. Najust. Ke koním chodila tajně. Vždycky se aspoň na chvíli přitiskla k Mistrálovi, vyhřebelcovala ho jako dřív a někdy, když otec odjel do Kamenice, si na něm dokonce vyjela. Fanouš i Žofie jí dávali echo.

Zkouší se na obraz dívat, snad už to dokáže. Bála se ho. Lůďa ho namaloval den před tou nehodou. Když ho přinesl hotový, máma už nebyla. Dita ho zakopla za skříň.

„Nechceš nám tam tu mazaninu pověsit, že ne?“ Ani si nevšimla, že její muž vešel dovnitř a dívá se na ni. Asi se mu už podařilo všechny ty krámy nacpat do auta.

„Trhni si.“

Srovnat si ho uměla. Ale cena byla příliš vysoká. Rovnala ho pořád, co s ním jiného. S otcem sice kvůli němu bývala na kordy, věčně ho kritizoval a ona ho bránila, ale moc dobře věděla, že má pravdu. Peťan je flink. Jenže když vezme kytaru, všichni mu všechno odpustí. I ona. Když její muž rozezpívá celou hospodu, ženský z něj šílí, zatímco ona sedí někde v rohu a připadá si hrozně. Dobře ví, že není tak bezprostřední ani rozesmátá jako všechny jeho fanynky. Dobře ví, že na lidi nepůsobí sympaticky. Neumí to. I když je to snadné, stačí se usmívat. Z nějakého zvláštního důvodu to nedělá. Na rozdíl od manžela. Aby mu všechny ženský ležely u nohou, ani nepotřebuje tu svoji kapelu, pro kterou by se přerazil.

„Jeden obraz to auto ještě uveze,“ oznámí mu nekompromisně a nespouští z portrétu oči.

Peťan nic nenamítá. Nechce ji naštvat. Potřebuje ji. Moc dobře ví, jak se Dita kvůli němu zapřela a orodovala za něj u otce, aby mu půjčil na nahrání té jejich desky. Tehdy táta překvapil.

Dita otře obraz prachovkou, potřebuje to. Máma na ni vykoukne ještě zřetelněji. Takhle vymalovaná vypadá jako dítě. Lůďa věk nechápe.

„A mimochodem, víš, kolikátýho dneska je?“ zeptá se.

„Jasně že vím.“

„Takže nevíš.“

Hladí mámu po tvářích, po vlasech... Vždycky tak toužila po její lásce! Někde v tajných hlubinách svého srdce mámě nikdy neodpustila, že se jí narodil brácha, nejdřív jen hýčkaný mladší benjamínek, o něco později chudáček nemocný.

„Je druhýho září.“

„Říkám, že to vim.“

„Doufám, že taky víš, co to znamená.“

„Že prázdniny jsou pryč. Luffáci vypadnou, hospoda bude prázdná, nikde ani noha. Aneb oběšení po kytlicku,“ ušklíbne se Peťan a radši popadne další krabici. Rychle s ní vyrazí ven, je to úprk. Tak to ne.

„Včera ti vypršel termín splátky.“

„Kluci z kapely ty prachy ještě nemaj.“

„Otec jasně řekl, že ti nebude platit desku.“

„Daj mi to příští tejden.“

„Ty tomu věříš?!“

Jejich hádky probíhají v zásadě dvěma způsoby, buď se Peťan kaje, nebo řve. Nikdy nepochopila, na čem záleží, kterou variantu zvolí, ale jisté je, že pokaždé odejde do hospody.

„Máme toho dneska ještě hodně,“ zdůrazní mu preventivně.

„Nemohla bys mu to nějak vysvětlit?“

„To budeš muset ty, Peťko.“

Nakonec jí ho vždycky přijde líto. Ale sebe ještě víc. Chtěla by, aby ji obejmul. Aby ji k sobě přitiskl tak, jako kdyby ho pořád přitahovala.

Máma na obraze vypadá šťastně. Lůd'a jiný výraz neumí. Měla by se od něj nechat namalovat.

~~~

Ať dělal cokoli, vždy dbal na to, aby si vytvořil příjemnou atmosféru, aby se dobře naladil, dobře napil, aby měl hezký výhled. Když Fanouš odešel, Ota Švarc všeho nechal a usedl do nově zrekonstruovaného ušáku po rodičích, nalil si trochu červeného vína a zadíval se směrem k lesu. Co to na něj zase synek zkouší? Sotva se začnou víc bavit, sotva jim chce pomáhat, hned něco chtějí. Zhluboka si povzdychne. Ještě že je na světě dobré víno. Konečně vytáhne z plátěného pytlíku převázaného červenou stužkou zažloutlý sešit. Musí se usmát, německy ještě pořád umí. Otevře ho na místě, kde včera skončil. Navzdory výhledu i vínu to příjemné čtení není.

19. 6. 1945 ... Museli jsme se před nimi plazit a lízat zem. Táta jim lízal i boty, aby pustili aspoň mě. Proboha, škemral...

Napije se několika plnými doušky za sebou. Nepomáhá to. Stejně jako v noci i teď před ním defilují ty šílené obrazy. Číst ale nepřestává, nemůže. Protože tohle sem patří. Tohle jsou Kytlice, planeta mu ukazuje odvrácenou, děsivou tvář. Konec romance. Patří to sem, patří to nám, i to jsme my. Nebude před tím ustupovat jako všichni. Už nikdy se to nesmí stát. Kdo se o tomhle veřejně zmíní, jde od válu. Ota ale není politik. Ota si může dělat, co chce. Může vzít i lopatu. Dostal šanci udělat cosi dobrého, sejmut ze sebe to provinění. Postavit dům, zasadit strom a zplodit syna nestačí. V tom rčení se nic neopraví o mrtvých manželkách.

... aby vykopali hrob...

Les za domem potměněl. Ota listuje deníkem Hedy K. jako divý. Hledá jména, fakta, souřadnice.

... na to místo jsme si jako malí chodili hrát. Na tom místě jsi mě poprvé políbil... miláčku? Kde jsi?

Kde říkala máma, že jí otec dal první pusu? Nemohl si vzpomenout, i když to slyšel několikrát. Chlapi nejsou moc

nápadití, taky to tak má, klidně všechny v jedné posteli... Jsme prasata. A kde dal své ženě první pusu on?

... pak se vyfotografovali nad mrtvými...

Řekni sýr. Nad mrtvolami nevinných. Možná vinných. Byli to fašisti. V Kytlicích? V téhle díře, kde je politika vzdálenější než houkání sovy? Němci tu vyráběli sklo nebo obdělávali místní neúrodnou zem, něco o ní ví. Jenže oni ji dokázali zúrodnit, na rozdíl od těch líných Čechů, co po válce obsadili jejich baráky. Většinou jako víkendové, prázdninové domy. Samí lepší lidi. Vzpomíná, jak se v dětství chodil dívat na madam Svatoňovic, co ve stylovém ponču brázdila louku sekačkou. Honorace. Manžel prominentní básník, komouš, zase štípal dříví. Tady to nikdo neřešil. Politika končí za cedulí s nápisem *Kytlice*, vždycky to tak bylo a bude. Komouši umřeli, jejich děti jsou moc milé. Budoucnost. Dneska se nemůže nic stát, tak proč číst nějaký deník? Protože může. Do Oty vstoupil obr. Celé Lužické hory se v něm dmou. Tenhle deník právě vstal z mrtvých a to není náhoda. Žaluje. Obviňuje.

Fotil ten kluk s křivým nosem.

Ota prudce vstane. Ne všechno si lze udělat příjemné. Musí ven. Jinak se zadusí. Škoda, že se pořád neotvírají ty zadní dveře. Vychází do chodby.

Vykřikne leknutím. Před ním se vynořil znetvořený obličej s dětským úsměvem.

„Ne... ne... nedáš mi na limonádičku?“

Blázen Drozd se vždycky zjeví zčistajasna. Ale co dělá u něj v předsíni?! To nesmí a tohle oni dobře chápou. Přesto sem vlezl. Musí to říct Vítové. Jemu ne, to je úplně marný.

„To víš, že jo.“

Drozd si za to koupí pivo, ale ani to není jeho starost. Blázni, kteří se Kytlicemi potulují, nejsou nebezpeční. Jen Drozd je pořádně drzý. Pořád víc.

„U koní už jsi skončil?“

Ota si nebyl jistý, jestli udělal správně, když se rozhodl ho zapřáhnout. Ale blázni tu v chalupách vypomáhají, a navíc mu za to dává jen jídlo a trochu drobných. Jak je vidět, málo.

„Kolik už jsi těch limonádiček měl?“

„Žádnou.“ Drozd nasadil škemrající výraz. Ten mu jde.

„Co děláš tady v předsíni?!“ vyjede na něj Ota.

Drozd poplašeně couvá.

„N-n-n-nic.“

„Nic nedostaneš. Padej.“

Když zmizí, Ota konečně vyjde před dům, obejde ho, až tam, kam vedl pohled z jeho ušáku. Už si vzpomíná. Máma říkala, že první pusu dostala od otce u Hraničního rybníku. Kde jinde. Zachvěje se. Kolik kostí a čí? Dočte se to. Tentokrát nebude chtít po policajtech vůbec nic. Zase by to vyznělo do neurčita. Tentokrát postačí lopata. Vždyť ví, kde se to stalo. I takhle může vypadat pokání.

~~~

Zase jsem třískla dveřmi, až padala omítka, dnes již poosmé. Nevadí, na zemi už se těch kousků zdi vrší i tak dost a dost. Jonáš říká, že v jeho dětství se řídili heslem: Kytlická špína je zdravá.

„Kdyžtak ta chalupa jen spadne, vždyť je to fuk.“ Poosmé už Jonáš nenadává. „Z bojleru teče vařící voda a okna netěsní. Ale sprchovat se už stejně nebudeš. Vlak ti jede za hodinu.“

„Nikam nejedu,“ odseknu.

„Neříkalas, že se tu stavíš jen na otočku?“

„Ty jsi zase říkal, že bydlíš v Praze.“

„Vždyť jo.“

„A kde?“

„Proč to musíš vědět?“

„Protože tady máš zimní i letní oblečení. Proč lžeš?“

„Ale vždyť se v Praze pravidelně scházíme na tréninky!“

„Tvoje panda mezitím dojede nejenom do Prahy, ale i zpátky.“

„Fantazíruješ.“

„Dedukuju. To víš, že jsem si vybavila, kolik jsi měl na tachometru najeto před naší minulou hodinou i po ní. Fotografická paměť. Proto vítězím.“

„Někdy.“

„Nějaká zásadní připomínka ke strategii?“

„Měla bys mň chránit pěšáky. Pořád hraješ jako holka.“

„Nechci být šachovou mistryní, ale mistrem.“

„Máš na to. Jednou dokážeš, že ženská inteligence je stejně vysoká jako mužská.“

Za tohle mám Jonáše opravdu ráda.

„Jen nebyla v historii dostatečně trénována. Dědí se i mozkové zkušenosti.“

„Věřím, že jednou budeš v šachu lepší než chlapi. Ale právě proto bys měla odjet a trénovat. V Praze, v klidu, ve svém prostředí. Ničím se nerozptylovat.“

„Nechci trénovat jen na šachovnici, nechci žít šachy. Minule mi ta vražda přece prospěla.“

„Myslíš vyšetřování vraždy Zuzany Kuzmové?“

„Jak jsem pak hrála?“

„Jako chlap.“

„Tak vidíš. Nehnu se odtud.“

„Asi ti uniklo, že tady se žádná vražda nestala.“

„Tady se jich stalo hned několik. Píše se rok čtyřicet pět, válka skončila a přichází čas Benešových dekretů. Českou historii jsem si nastudovala.“

Nebudu se s ním dál bavit, neodjedu a basta. Kde bych tu tak asi mohla najít fix a čtvrtku, uvažuji. A není těžké na to přijít, stůl má jen dvě šuplata.

ALICE ŠÍMA: SOUKROMÁ DETEKTIVNÍ KANCELÁŘ, napíši na ni velkým hůlkovým písmem. Kladívko najdu v dílně u záchodu, v té skřínce, co je nedovřená, asi se často otvírá, to je nabíledni. Hřebíky budou hned vedle.

Vycházím ven, abych ceduli stihla pověsit na vrata dřív, než se Jonáš pokusí zasáhnout. Při zatloukání myslím intenzivně na prachy, protože mi to pomáhá při provádění činností, které neovládám. Z případu Vlčí Úpice nám káply celkem slušné. Věnuji něžnou vzpomínku okamžiku, kdy mi přistály na účtu, takže se ani netřísknu do prstu. Spokojeně si prohlížím ceduli, chalupě to s ní vyloženě sluší. Jonášův dům stojí uprostřed louky obklopené horami. Už jsem zjistila, že chalupu koupila jeho babička v roce 1952 za pět tisíc korun, což tehdy byla horentní suma. Taky bych ji dala. Jeho babička kráčela po Kytlicích a rozhlížela se, až došla sem k tomuto velkorysému prostoru pod horami, kde člověk může chodit celý den nahý a vidí ho jen srnky. „Tady,“ pravila ta žena, která se uměla opravdu dobře rozhlédnout. Její syn, Jonášův táta Alois byl vystudovaný geograf. Později přišel s vědeckou teorií, že přesně nad chalupou se sráží vzduch od Atlantiku, Středozevního a Baltského moře a padá dolů výhradně na hlavy kytlických obyvatel, kteří se díky tomu těší mimořádnému zdraví.

Kytlice, herecká vesnička v samém srdci světa, dočetla jsem se v průvodci. Na začátku dvacátého století tu žilo tisíc a jeden obyvatel, dnes čtyři sta čtyřicet tři. Zbytek tvoří chalupáři a hodně z nich byli a jsou umělci. V padesátých letech se mezi herci z Prahy stala Kytlice módou. Umělci používali výhradně jednotné číslo a ženský rod. Po vyhnání Němců tu zůstala spousta opuštěných chalup a málokdo tehdy chápal, jaké jsou to poklady, umělci z Prahy byli zkrátka zase napřed. Za totáče sem prchali před politikou, před vlastním svědomím, před neschopností nebo snad nemožností posta-

vit se režimu a jejich ženy pak idylicky pobíhaly po lukách v posledních výstřelcích chalupářské módy. Jezdívá sem Vlastimil Brodský, divadelní režisér Jan Fischer i jeho dcera, herečka a kandidátka na českou prezidentku Táňa Fischero-vá a další, chalupu tu za babku koupil také Miroslav Horníček. Právě on vytvořil onen spor, co se táhne dodneška – jakého že rodu to místní jméno vlastně je. Horníčka okouzlo, že by jeho osobní ráj nesl něžně lechtivý název ženské spodničky řečené kytlice – ta Kytlice, pochopitelně. Usoudil, že vesnička by toto označení slušelo víc než původní německé Kittlitz. Jenže místní Češi odjakživa říkali ty Kytlice.

Jonášovi rodiče sem vzali svého syna poprvé v roce 1981, když mu byly tři týdny, proto Jonáš s oblibou říkal, že se tu narodil. Dnes už sem nejedí, je jim tu zima.

Teď ale všechny známé i neznámé osobnosti odjely, léto končí. Zůstala tu jen Alžběta Něžná, která sem emigrovala.

„Vtipný, fakt,“ utrousí Jonáš směrem k mé parádní ceduli.

„Ještě dám na facebookovou stránku *Kytlice forever* odkazy na články, co o mně vyšly po vypátrání vražd ve Vlčí Úpici,“ pravím hrdě.

„*Jak to izraelská šachistka natřela severočeské policii?*“

„*Nebo Šachistka Alice Šíma dopadla vražedkyni.*“

Jonáš povzdychne: „Jak myslíš, že je vysoká pravděpodobnost, že se to zopakuje?“

„Velmi nízká. Proto s teorií pravděpodobnosti nesouhlasím. Pravidelně nevychází.“

Jonáš vzdychne podruhé. „Všimla sis, že kolem těch dveří chodím jenom já a ty, protože tady nevede žádná cesta?“

„Na vsi se vše rychle rozkřikne.“

Rád by se mě zbavil, ale má smůlu. Hromadná vražda, která se tu stala v průběhu divokého odsunu, nebyla nikdy objasněna. Ten chlap u rybníka něco chystá. A proč se tak pustil

do Jonáše? Naznačoval, že něco zanedbal. Jonáš je ovšem šachový trenér, nemá povinnost honit dávné zločince. Podivné.

„V Úpici jsem zjistila, žeš měl vztah s mojí mámou. Co to bude tentokrát?“

„V Úpici jsi mohla umřít.“

„Ty nebydlíš v Praze a já nikam nepojedu,“ oznámím mu.

Cedule visí. Vyjímá se tu dobře, skoro jako Popelová hora na obzoru.

~~~

Už to začalo. Alžbětě Něžné je zima. Od doby, co odešla do exilu, mrzne od září. To právě nastalo, i když někteří chalupáři odjedou až dnes, protože školní rok letos začíná až třetího. Život jako by se nikdy nepřestal řídit začátkem školního roku, konec prázdnin je ten pravý silvestr. Také koupání nejspíš letos končí. Přehodí přes sebe hedvábný šátek s letícími ptáky, jako by ji mohl zahřát, jako by zpíval. Je načase, aby se odebrala do stodoly, popadla sekeru a štípala dříví. Takové bylo její rozhodnutí. Stala se starou vílou s bílými vlasy, co navzdory své něžnosti zvládá mužské práce. Nebo díky své něžnosti? Těžko říct. Odpověď na tuto otázku by vydala na knihu. Ještě že už nepíše.

Zpívali. Pořád zpívají. Zavírá oči a zaposlouchá se. Je to marné, nerozumí. A přitom jde o jediné – vydržet ticho. Pochopit ho, poslouchat. Porozumět řeči ptáků. Vydržet jejich hlučné ticho, vnímat asymetricky a položit se na jejich zpěv, roztéct se v něm jako máslo, neexistovat. Zažít totální průnik, souložit s krajinou, kdy člověk vstoupí a nechápe, jen vnímá. Možná právě tohle je psaní, to jediné a pravé, to, které celý život hledá. Nestačí jen překládat z řeči zvířat...

Jenže pořád nedokáže sestoupit tak hluboko.

Jen odkládá odchod do stodoly. Z louky přibíhá pes, který hledá jméno, jako by jí chtěl pomoci. Alžběta odhodlaně

popadne sekyru. Ještě nedávno s ní chodila spát, hrůzy z noci v praskající chalupě se zbavila, až když si proti strachu zvolila překvapivou metodu: přestala se zamykat. Také jí pomohla jóga a jistá dávka cynismu, což nejde dohromady jen zdánlivě. Před spaním jóga nidra, kdy si opakovala, že už nikomu nestojí ani za čtení, natožpak za vraždu. Pomáhala jí nazývat věci pravým jménem. Pomáhala jí brutální upřímnost.

Položí na špalek kus rozřezané klády, zvedne sekeru do výše a uhodí. Ostří se zakousne do dřeva, Alžběta sekeru pozvedne znovu, tentokrát i s tím špalkem, takže je to o dost těžší. Přesto Alžběta tne znovu a zas. Zahřívá se.

„Co čumíš,“ oboří se aspoň na psa, když už je v tom úsilí tak sama. Otře si zpocené čelo. Nakonec stejně vždycky narazí na to, jak moc je zhrzená, jak moc nenávidí sama sebe a celý svět, a uvědomí si, že veškerá jóga, příroda, stromy, plavání i dlouhé procházky nejsou vůbec k ničemu. Protože život je zkrátka k nepřežití.

Alžběta začne hlasitě zpívat. Třeba porozumí aspoň ptáci jí, když naopak to neplatí. „Lásko, bože, lásko,“ řve na celou stodolu, protože tahle písnička má sílu třaskaviny.

Zatne zuby a rozpřáhne se. Šátek se jí sesmekne z ramen a poleno zůstává celé. Alžběta Něžná stále není muž. Rozpláče se a pes jen čumí, jako každý chlap. Přesto ho pohladí a zhroutí se na hromadu dříví. „... kde ťa ľudia berú...,“ volá.

Chvilí sbírá síly. „Na horách nerastieš, v poli ťa nesejú...“
Zvedne se, odhodí sekeru a odhodlaně vyrazí.

~~~

„Chtěla bych jet k moři.“ Pokud je k tomu vážný důvod, Helena se od televize Barrandov na manžela otočí. Malej Jarda se zatváří vyjukaně, přesně tak, jak potřebuje.

„Ale Helenko, vždyť jsme před měsícem byli v Řecku.“

„Už mi slezlo opálení.“

„Vypadáš skvěle.“

„Ba ne, jsem tlustá. Chtěla bych bejt jako spisovatelka Něžná. Líbí se ti?“

„Jsem rád, že nejsi jako ona.“

„Co kdybychom si zaletěli do Arabských emirátů?“

„Víš, kolik to stojí, Helenko?“

„Jsi přece starosta, tak si poradíš.“

Malej Jarda pobyt u moře nesnáší, má příliš bílou pokožku, nerad plave ve vlnách a hlavně nerad cestuje. Helena už teď ví, že dosáhne svého. Manžel dělá, co jí na očích vidí, nic jiného mu taky nezbyvá. Nemá být menší než jeho fotr. Helena si dokáže udržet chlapy v lajně, má dobrou praxi z blázince. Všichni jsou to chovanci a musí se držet zkrátka. S Velkým Jardou je to těžší, nebojí se jí. Ale začíná. Je mu skoro devadesát, ona ho ošetřuje, tak ho má na povel.

„Poletíme za týden,“ uzavírá. Seriál spěje k souloži. „Už jsi vyluxoval?“

„Ano, Helenko, včera.“

Znovu upře zraky na obrazovku. Je o tolik příjemnější koukat se na toho fešáka než na manžela! Malej Jarda se sice snaží být neviditelný, ale furt se mu to úplně nedaří. Jak jen se ten herec jmenuje...

„Helenko, musím se ještě na chvíli stavit v práci, Gusta po mně něco chce.“

„A co?“

Na okno jejich chalupy někdo zaťuká. Krasavec z obrazovky zmizel a Helena spatří za sklem ošlehanou, opálenou tvář Oty Švarce. Proč si vlastně nevzala jeho místo toho paskřivce prťavýho? Pak si vzpomene, že ji Švarc kdysi poslal do háje a zamračí se.

„Je otevřeno!“ zavolá.

Popíjejí kávu a zakusují k ní štrúdl, který se tentokrát Malému Jardovi moc povedl. Helena nespouští oči z obrazovky, ale stejně. Proč mluví o tak ošklivých a k odpolední kávě mimořádně nevhodných věcech?

„Tentokrát mám důkaz. Bude jich víc.“

Malej Jarda nervózně poposedne na židli, až maličko nadskočí. Helena nechápe, proč Švarce vůbec poslouchá.

„Řekněme, že existuje deník jistě dívky jménem Heda Klein. Němka, která tady žila. Při odsunu jí zavraždili otce a ona ani matka nepřežily útrapy pochodu. Spolu s jejím otcem byli tady v Kytlicích zavražděni další čtyři lidi. Ale to přece není nic nového.“

„Jak jsi k tomu deníku přišel?“

Ota mu odpovídat nehodlá. „Podle něj existuje fotka, na které jsou zachyceni vrazi.“

„To se mi nezdá...“

„Vím, kdo ji má. Možná tě to bude zajímat. Má ji potomek jednoho z těch příčinlivých hochů, co odsun prováděli a pak vraždili. Ti zločinci se na té fotce prý pěkně smějou.“

„Je to už strašně dávno.“

„Zítra jména vrahů zveřejním.“

Švarc ani nedopije kafe a vypálí. Seriál bohužel skončil, takže Helena není ušetřena pohledu na svého muže, který působí menší než obvykle. Odvedle z kuchyně se ozvou kroky doprovázené klapáním hole, kterou Velkej Jarda vlastně nepotřebuje.

Když dorazí ke stolu, jako by se manžel smrsknul úplně.

„Můžeš na minutku?“

Malej vyskočil, jak kdyby byl na pérko, a zmizí Heleně z dohledu, a tak jí nezbyvá než doufat, že se ti dva v seriálu spolu vyspí v tomhle dílu ještě jednou.

~~~

Samozřejmě že vím, kdy mi jede poslední vlak, stejně tak jako ví Jonáš, že nepotřebuji, aby mi to stále opakoval. Kromě šachových tahů si nejlépe pamatuji čísla.

Vlak zmeškám. Mám totiž případ. Masový hrob u rybníka. Jonáš. Klidně řeknu případ Jonáš. Poznání blízkého člověka. To mi nejde, je nutno na tom zapracovat. Šachová strategie mě naučila, že jsou tahy, které se vyplatí až později. Šachová strategie ale při poznávání lidí selhává. U mámy jsem to nezvládla. Nemluvila jsem s ní, myslela jsem, že to neumím. Kdybych v tom byla lepší, možná bychom tehdy nešly do té kavárny v centru, aby mi řekla, že má ráda Jonáše. Vyprávěla by mi to klidně po Skypu. Nebo doma v kuchyni. Můj psychopat neboli psychiatr do mě hustí horem dolem, že na její smrti nenesu žádnou vinu. Pocit viny jsem nikdy neměla. Ani když jsem Yossefovi málem prokousla ve vzteku tvář a máma to pak ve škole pracně žehlila. Zkoušela pak ve mně vzbudit lítost nad mým činem. Marně. Yossef mě nezajímal. Jonáš ano. Ze zmínky Oty Švarce vím, že mi neřekl o pomníku všechno. Cedule visí. Zahájení je rafinované.

~~~

Míjím chalupu, která je od Jonášovy vzdálena sto osmdesát čtyři metrů a kde si na zahradě hraje mladá blondatá žena s holčičkou v růžových šatech. Přestože z růžové se mě zmocňuje panika, pozdravím je, protože Jonáš se s malířkou Inkou trochu zná.

Památný strom, praví nápis na jejich obrovském dubu. I u Jonášova domu prý dřív rostla lípa stará tři sta let, pak přišla vichřice a jejich strom se zřítil, v chalupě tehdy naštěstí nikdo nebyl. Lípa prý ve větru kvílela, jako by plakala, pomalu se lámala a její kmen se štěpil a praskal. Rozléhalo se to široko daleko vesnicí, až se sem lidé sbíhali, protože nevěděli, z čeho ten zvuk pochází.

Aniž bych se zeptala, otevřu Konrádovic branku, přistoupím k dubu a pevně ho obejmu.

Proč strom mohu, a lidi ne? Těžká otázka. Možná proto, že doteky nemají jasně určené místo na šachovnici, že jsou příliš teplé a celkově nejasné. Nevím, proč se lidé dotýkají. Svého času jsem studovala péčka, abych to pochopila, ale odpověď jsem nedostala. Ani můj první a poslední kluk Kryštof Borovanský mi ji nedal, právě naopak, od chvíle, kdy mě podrazil, se můj problém s doteky ještě zhoršil. S mámou jsem se neobjímala a tátu nemám.

Přicházím ke křížku obšancovanému plotem, je mi líto, že tu ten židovský kluk na něm takhle trčí. Pod silničkou leží další kytlický rybník, zvaný Bahňák, usadím se u něj na lavičku, ale žádný rohlík pro kačeny nemám. Jediné, co jsem si vzala, je můj oblíbený doutník značky Romeo y Julieta, který kouřil Winston Churchill a já. Potáhnu a nad rybník se vznese kulatý obláček. Rychle se rozpíjí do všech stran. A další a pak zas. Tak dlouho ale v klidu nevydržím, i když mi v tom kouření pomáhá. Znovu potáhnu. Jonáš něco tají. Jonáš lže.

V šachu lež ovládám, protože každá taktika je nižší formou lži. Ale v životě mě lež popuzuje natolik, že nemám klidu, než ji odhalím. Rychle vstávám. *Ovčí stezka*, hlásá cedule pod rybníkem, a tak se po ní vydávám. Vede strmě nahoru a pak dolů a vlhká tráva klouže, v hlavě se mi skládá mapa planety Kytlice, až se vrátím, hned si ji musím nakreslit. Zakopnu. Ale není to proto, že by se mi rozvázala tkanička na botách po babičce Růžence. Lekla jsem se toho obrovského obličej, který se přede mnou vynořil.

„Dáš mi na limonádičku?“

V padesátých letech sem komunisté odsouvali všechny, kdož by hyzdili budování socialistické vlasti. Dívám se do očí bláznovi. Prohledávám kapsy. Idiot přede mnou nepohnutě

stojí a z otevřené pusy mu vytéká pramínek slin. Kytlický klid.

„Tady máš,“ snažím se nedotknout jeho kůže. Nepovede se, chňapne po mně a na okamžik mě sevře tvrdým stiskem pomatenců, zločinců a vrahů. Rozklepu se a rychle se odtáhnou. Jdi pryč, přeji si úpěnlivě.

„Děkuju,“ huhlá.

Z bundy vytáhne peněženku a kolébavým krokem odchází. Nechtěla bych ho potkat v noci.

Z kostela svatého Antonína Paduánského se line falešný zpěv. Uvnitř právě probíhá mše. Váhám, zda smím vejít, nejsem věřící, a už vůbec ne katolík. Ale ten venkovský kostel je velmi zdařilou ukázkou venkovského baroka. Vejdu. První lavice obsadili blázni. Nemyslím to hanlivě. Jonáš mi vysvětlil, že místnímu Domovu pro osoby se zdravotním postižením nikdo neřekne jinak než blázonec. Je to prý láskyplné označení, protože celou planetu Kytlice tvoří jednoduše blažený blázonec, v němž si jsou všichni rovni, pražští umělci, srnky i blázni. Jeden z nich si to právě štrádaje uličkou sem a tam, jako by přemýšlel, vypadá jak profesor, ale nikdo si z toho nic nedělá. Ostatní falešně a zplna hrdla zpívají *Ave Maria*, kterou pan farář vybrnkává na kytaru v táborových rytmech. Jeden z bláznů na mě zavolá: „Pojď, je to napínavý!“

Poslechnu ho a rozhlížím se, i když tu nikoho neznám. Starý muž sedící v lavici přes uličku mě zpraží pohledem a znovu sklopí hlavu ke zbožně sepnutým rukám. Farář pokračuje v kázání.

„Panenka Maria ztělesňuje ženu v tom nejdokonalejším smyslu, ženu, ke které vzhlízíme, kterou obdivujeme, zbožňujeme, o které se nám zdá, ženu matku, ženu milenkou, světici, i mučednici. Je to ta, kterou nepřestaneme milovat do konce svého života,“ káže pobledlý kněz.

„Je do ní zabouchlej,“ zařve mi do ucha jeden z bláznů, až mi zaslintá bubínek. Okamžitě se od něj odtáhnu, tentokrát je to vážně jen taktak, abych nedostala záchvat.

„Po levici vidíte obraz *Uvedení Páně do chrámu*. Zpodobňuje Očišťování Panny Marie. Každá žena, která porodila miminko, prochází tímto stavem, šestinedělím...“ Pan farář zropačítí, jako by ve svém kázání zabředl kamsi, kam nechtěl. „Nyní se pozdravte navzájem,“ praví rychle se skloněnou hlavou.

Všichni si začnou podávat ruce. Zmocní se mě děs. Stále cítím na kůži zpocenou dlaň idiota, který po mně žebrol drobné. Šílenec, co mi plivnul do ucha, tasí ruku. Zavírám oči jako před popravou a zkusím to. „Dobrý den,“ řeknu. Načež on se na celé kolo rozřehtá, takže se všichni otáčejí.

„Říká se Pán s tebou!“ cení na mě řídké hnědé zuby a opět mluví hlučněji, než je mi příjemné. Ale protože se vlastně chová podobně jako někdy já, slituji se a ukázněně zopakují: „Pán s tebou.“

„Já ji taky miluju,“ svěří se mi.

Nechápu.

„Panenku Marii a smažák,“ vysvětlí.

Venku už se ho nezbavím. Doufala jsem, že prohlížení hrobů na místním hřbitově se mnou absolvovat nebude. Spletla jsem se.

„Vidělas Horníčka?“

Jistě bych si poradila i bez průvodce, ale nedokáží ho odmítnout. Nechápu, ale jdu.

„Jo!“ Blázen si zachumlá hlavu do dlaní, jako by to bylo to nejšťastnější místo na světě. „Já jsem Lůďa, malíř. A ty?“

„Alice, šachistka,“ odpovím.

„Co je to čapiska?“

„To máš jedno.“

Hřbitovy jsou skoro jako šachovnice, rozestavěné po věčnosti. Člověk se na nich hodně dozví. Na tom kytlickém se

mísí německá jména s českými a hodně hrobů je opuštěných, zpustlých.

Hrob Miroslava Horníčka leží na cé šest a je porostlý pěstěným mechem.

„Jeho kluk se utopil,“ vysvětlí mi Lůďa a ukazuje kotvičku na náhrobku jeho syna.

Miroslava Horníčka potkalo to nejhorší, co se prý člověku může stát – přežil své jediné dítě.

Obejdeme kostel dokola, u přední zdi se tyčí pár honosných náhrobků. Jan Josef Kittel, sklář a zakladatel obce i kostela, vedle má desku biskup Gürtler, zemřel 1791. Další pomník připomíná majitele panství hraběte Kinského. Z kostela vycházejí lidé, mezi nimi zase ten starý muž, má hůl, ačkoli se o ni vůbec neopírá. Znovu si mě podmračeně změří očima, jako by věděl, že nejsem ani křesťanka, ani kytlická.

Vyjdeme zadní brankou, nápis na ní nabádá, ať ji nezapomenou zavřít, protože jinak sem vlezou laně a sežerou mrtvým květiny. Do Googlu na telefonu zadávám heslo a čtu: *Anton Bernard Gürtler, narozen 17. května 1726 Falknov, Kytlice, český katolický kněz a titulární biskup v Tienne a apoštolský nuncius. Narodil se jako syn obchodníka a pozlacovače Antonína Gürtlera. Po dokončení studií odešel do Vídně, kde ho místní arcibiskup doporučil císařovně Marii Terezii. Na ni Anton zapůsobil natolik, že se stal jejím zpovědníkem... Gürtler nikdy nezapomněl na svůj rodný kraj. Když se kytlickí rozhodli vystavět kostel svatého Antonína Paduánského, uhradil biskup Gürtler z celkového nákladu třináct tisíc zlatých devět tisíc pět set zlatých ze své kapsy. Postaral se také o vybavení kostela, některé věci nechal do Kytlic dovézt přímo z Itálie. Kostel byl slavnostně vysvěcen 10. října 1782.*

„Neluskej,“ napomene mě Lůďa.

„Už nebudu,“ slíbím, přesto ale kliknu ještě jednou. Čtu nahlas:

Když byl biskup Gürtler vyslán roku 1790 na korunovaci císaře Leopolda, působil již ve funkci papežského nuncia. Využil tehdy příležitosti a v říjnu toho roku navštívil rodnou obec. Na zpáteční cestě do Říma však těžce onemocněl a zemřel. Bylo mu 65 let. O čtyři roky později mu byl v Kytlicích na vnější straně kostela vystavěn pomník.

Kytlice se mu staly osudnými. Lůd'u to ale nebaví.

„Tak já už jdu,“ loučí se. „Kominík chce, abych mu namaloval chalupu. Dá mi dvě zelený.“

Je skoro stejně na prachy jako já.

„Pojedu k moři.“

Lůd'a vytáhne z kapsy levný foťáček.

„Úsměv,“ vybídne mě.

Jenže já se neusmívám. Vyfotografuje mě stejně. Hlavu si pak strčí do dlaní. „Jo!“ hýkne blaženě. Nikdy jsem neviděla nikoho takhle šťastného.

„Kudy se dostanu k chalupě Alžběty Něžné?“

„Musíš k hornímu křížku,“ ukáže mi rukou směr a zase se zasune do své vlastní náruče.

~~~

Neujdu ani sto metrů, když mě dožene mladý muž. Vypadá značně neupraveně, je rozčuchaný, na sobě má dlouhý svetr a plandavé kalhoty. Vypadá, jako by si odskočil ze stáje.

„Dobrý den, vy jste ta známá šachistka, co přijela s Jonášem?“

„Kdo jste vy?“ zamračím se na něj.

„Promiňte, nepředstavil jsem se. Fanouš Švarc,“ podává mi ruku, „snad vás neušpiním, odskočil jsem si ze stáje.“

Chvilí přešlapuje, tak si ho aspoň mohu prohlédnout. Křivdila jsem mu, ty vlasy se asi vůbec učesat nedají, jsou to takové ty smolné rovné hřebíky, co budou brzy vypadávat. Je nezdravě bledý, jeho tvář jako by nefungovala. Kdyby v ní

ovšem nešmejdily úzké oči, živé a trochu drzé. Už jsem je viděla.

„Vy jste vážně odhalila sama ty úpické vraždy?“ zkusí to.

„Vážně.“

„Četl jsem o vás všechny články. Titulky znám nazpaměť: *Jak to izraelská šachistka natřela severočeské policii* nebo *Šachistka Alice Šíma dopadla vražedkyni*.“

„Jste dobřej.“

„Jsem jen chlap od koní.“

Upřu na něj reflektorový pohled, kterým odbourávám protivníky. Uhne, jako každý. Takže ho mohu zkoumat důkladněji. Má docela hezké rysy, ale přitom lze říct, že krásy moc nepobral. Možná jsme na tom stejně, vypadám příšerně, i když se podobám své matce modelce.

„Váš táta se jmenuje Ota?“

„Jak to víte?“ Trochu se lekne jako vždycky všichni, když vyrukují s něčím nečekaným.

„Jste mu podobný.“

Znejistí. Přesto to dokáže.

„Rád bych si u vás objednal vyšetřování.“

„Vy jste někoho zabil?“ pookřeji.

Zasměje se. Myslí si, že dělám vtip.

„Myslím, že je mi moje žena nevěrná.“

V tváři mu teď neuroticky cukne. Proto mu to nesluší. Není si jistý ani tím, že má nos mezi očima, natožpak manželkou.

„Takové věci nedělám.“

„Myslel jsem, že máte soukromou detektivní praxi.“

„Jsou mi odporné.“

„Dobře bych vám zaplatil.“

„V tom případě se zamyslím.“

Moje chamtivost nepramení pouze z touhy po penězích. Je tak zábavné, když se hrnou! I šachy jsem ráda hrávala

v kavárnách pro prachy, bylo to vzrušující, jenže mi to pak zakázali. A proč se něco nedozvědět o vztahovém bahně?

~~~

Alžběta ví, kudy se do jeho perfektně zamčené kůlny vloupat, i když je důkladně zabeďněná. Stejně jako její majitel. Od chvíle, co získal do pronájmu hospodu U Zlatokopa, se tváří, jako by sežral všechnu moudrost světa, ale Alžběta ví o Gustovi Janákovi své. Je to její soused. Ví, jak rád střílí vzduchovkou kosy na třešních, jak nesnáší zpěv ptáků i jak nahlas si pouští kapelu Ortel. Však toho debila neubude, když mu odebere trochu našťípaného dřeva. Jednou ho poprosila, jestli by jí ho taky trochu nenasekal, ale odsekl, že když žije bez chlapa, tak ať se kouká ohánět. To byl ten pravý důvod jeho nenávisti k ní. Není zdaleka jediný, komu ženský bez chlapa lezu na nervy. Zvláště když jsou spokojené. Jenže on je její soused.

Ještě tři polínka a zase se tou mezerou mezi dvěma prkny vrátí.

„Ty krávo!“ Dveře se otevrou dokořán a Alžbětu na okamžik oslní prudké světlo. Přitiskne si všechna drahocenná polínka k srdci a vyrazí vpřed.

„Udělám z tebe ementál!“ Běží za ní. A nejenom to, ten magor opravdu střílí.

Nohy se jí zapletou do dlouhé sukně a Alžběta se rozplácne na zem. Polena kolem ní lítají a o jedno se šeredně praští do hlavy. Sbírá je, i když jí nad hlavou sviští výstřely ze vzduchovky. Samozřejmě ví, že by ji nezabily, i kdyby ji zasáhl, ale to nic nemění na tom, že Gustav Janák je nebezpečný. V době, kdy ještě psala, by mu věnovala jeden posměšný fejeton a pak by ji zastřelil určitě. I proto je dobré, že toho nechala. Alžběta si osahává šrám na čele, bolí, ale nekrvácí, tak zaplaťpánbůh. Pomalu se zvedá a statečně